

Un intelectual transilvănean stabilit în România secolului XIX: **Nicolae Droc Barcian**

Profesorul, ziaristul, patriotul român din Rășinariii lui Octavian Goga, Nicolae Droc Barcian prieten cu Mihai Eminescu, exponent al societății Junimea este puțin cunoscut, a rămas aproape anonim. Prin acest articol încercăm să aducem în atenția cititorilor un nume de valoare din rândul intelectualilor transilvăneni stabiliți în România. La 20 ianuarie 1912 revista „Democrația” care apărea la Craiova publica un articol semnat de Mihail Drăgănescu intitulat „O vizită plăcută” la Nicolae Droc Barcian. Vizita a avut loc la 29 decembrie 1911, cum menționează autorul la sfârșitul însemnărilor sale. Începem articolul nostru cu un fragment din impresiile, publicistului amintit, fost elev al profesorului, devenit, magistrat, publicate în revista amintită: „N. Droc Barcian a știut să dea elevilor o cultură largă, cu o notă plină de naționalism, și o îndrumare frumoasă în viața fiecăruia, care a trecut prin mâna sa, rămânând în ochii tuturor pe cari el i-au călăuzit ca un apostol, plin de idealuri ce ne-au încălzit sufletele până în vremurile cele mai îndepărtate”. Nicolae Droc Barcian, născut în 1846 la Rășinari, nu a beneficiat de o recunoaștere pe măsura contribuției acestuia la dezvoltarea culturii românești. Familia profesorului Nicolae Droc Barcian este originară din satul Rășinari, cunoscută în întreaga Transilvanie prin înaintații săi dascăli în școlile românești și luptători împotriva asupririi sociale și naționale. Barcienii, după mama - Opreana - din care descinde Nicolae Droc Barcian, aparțin conform opiniilor unor urmași, unei vechi familii din țara Bârsei. Mama profesorului, a fost născută din neamul Popoviciu Barcianu. Dintre urmașii acestei familii amintim pe: Coman Popovici supranumit Bărsan, dascăl între 1720-1740; Popovici Sava, preot, copist. (N.sec.XVIII, decedat la 21 mai 1808, în Rășinari); Sava Popovici Barcianu preot, autor de manuale didactice. (n.1814, în Rășinari, jud. Sibiu, într-o veche familie de preoți, decedat la 12 martie 1879, în Rășinari). Preot militar în armata austriacă (1856), „asesor consistorial” (consilier), la Sibiu, administrator al protopopiatului Sibiu, participant la Revoluția din 1848-1849 (membru în delegația de 30 de persoane trimisă la Viena și în Comitetul permanent român, cu 25 de membri, cu sediul la Sibiu), membru în Comitetul de conducere al Astei (1862).

Pentru activitatea desfășurată a fost ales membru corespondent al Academiei Române (15 sept.1869). Daniil Barcianu Popoviciu, profesor de teologie (nehirotonit), naturalist, fiul preotului Sava Popovici Barcianu. (n. 19 oct.1847, în Rășinari. jud. Sibiu, - decedat la 3/16 febr. 1903, în Sibiu). După studii la Gimnaziul evanghelic german din orașul menționat (1858- 1966), și la Institutul teologic-pedagogic, este student la Universitățile din Viena, Bonn și Leipzig (1870- 1874). Profesor la Institutul teologic-pedagogic din Sibiu, la „secția pedagogică” (1876 - 1901), director al școlii civile de fete a Asociațiunii din Sibiu (1876-1887, secretar II al Astei (1881-1887), membru în Comitetul Partidului Național Român din Transilvania a contribuit la inițierea „Memorandului” din 1892; Maximilian Droc, unchiul profesorului Nicolae Droc Barcian, fost deputat și secretar general al Ministerului lucrărilor publice; Bucur Mitrea, (Hilarius sau Ilarie) (n. 1842, comuna Rășinari, jud. Sibiu - Dec. 1904, Viena), după ce nu a reușit să ocupe un post de medic în satul natal, s-a încadrat

medic în armata colonială olandeză, devenind un important naturalist român, explorator al Americii de nord și Indoneziei. Am prezentat aceste aspecte pentru a reliefa familia și neamul din care provenea Nicolae Droc Barcian, cu contribuții valoroase la dezvoltarea culturii naționale, la lupta pentru emancipare națională a românilor pentru formarea statului național unitar. Deviza profesorului Barcian referitoare la emanciparea națională și realizarea unității naționale este consemnată de acesta pe unele cărți primite de la românii angajați în această luptă care a fost încununată de succes în 1918. Pe cartea lui Dem. Teodorescu, Poezii populare române, la 14 septembrie 1885, Nicolae Droc Barcian a scris în limba latină „Cato a prezis căderea Cartaginei, Barcianus a prezis căderea Austro-Ungariei”.

Urmând exemplul înaintașilor săi, Nicolae Droc Barcian a considerat școala, instituția care a pregătit generația de la 1848 și care a urmat. Importanța acordată studiului istoriei de profesorul Nicolae Droc Barcian reiese din aceste rânduri scrise în 1877. „Și cine a preparat aceste uriașe generațiuni? Profesorii! Cari au fost adevărați apostoli” se întreabă și întreabă profesorul N. D. Barcian. În Cursul de literatură generală publicat în acest an Nicolae Droc Barcian în Articolul V intitulat Despre istorie, a prezentat concepția sa despre istorie: „istoria - trebuie să fie baza fundamentală, coloana centrală a oricărei educațiuni. „Istoria - scria Barcian- este principiul, cum și rezumatul, tuturor științelor omenești!” dar și „baza fundamentală, coloana centrală a oricărei educațiuni!” deoarece implică „studiul a tot ce s-a petrecut aici pe pământ din ziua creațiunii, în arte și litere, precum și în transformățiunile popoarelor, în catastrofe, revoluțiuni, precum încă și în religione și în politică!”. Definiția istoriei dată de profesorul N. D. Barcian este concludentă: „Martorul timpurilor, făclia varietății, depozitarul evenimentelor, școala vieții, mesagera antichității”. Expunerea faptelor istorice trebuie să fie departe de „prejudiciul, pasiunea, spiritul de partid, spiritul național chiar”. Cauza și efectele faptului istoric, raporturile ce ele l-au avut „și au încă și astăzi cu fericirea și norocirea popoarelor”. „Sentimentul național este cel mai trebuitor, mai ales pentru noi, un popor înconjurat de alte neamuri mari și hărpănitoare. De aceea orice român trebuie să-l aibă în cel mai înalt grad și profesorii să sădească acest sentiment în inima tuturor școlărilor”, aluzie la politica de dominație a imperiilor vecine: otoman, habsburgic, țarist. Călăuzit de acest sentiment împreună cu neamul barcienilor, membrii familiei Droc și alți intelectuali transilvăneni, cu toți românii asupriți de stăpânirea străină participă la mișcarea de emancipare națională. În perioada anilor de școală și studenție, în timpul șederii la București, la unchiul său Maximilian Droc se integrează în viața culturală a societății bucureștene. Cu acest prilej cunoaște

mari personalități ale vieții culturale naționale, oameni politici ai vremii, printre alții pe Mihail Eminescu, Titu Maiorescu, Nicolae Iorga. Spirit practic, pragmatic, un excelent autodidact, permanent cu gândul la frații săi transilvăneni aflați sub stăpânire străină va activa și va contribui la dezvoltarea mișcării de emancipare națională dar și socială. În 1869 este menționat într-un proces verbal din 29 iunie al societății „Orientul” unde se preconiza o acțiune de strângere de folclor în provinciile românești. Folclorul românesc constituia un mijloc de cunoaștere a unității și identității naționale. (Apud: Anca-Silvia bogdan, Tudor-George Pereverza, Lucreția Angheluță, M. Eminescu opere, Referințe despre M. Eminescu în periodice, vol. XVII, Partea a II-a, 1939-1989, Ed. Academiei, 2008, p. 80) Sentimentul național, patriotismul și unitatea națională au fost propagate de Nicolae Droc Barcian prin elaborarea și publicarea ziarului cu titlul simbolic „Călugăreni” care a apărut sub redacția sa și a juristului Anghel Ulubeanu, începând cu anul 1879, la un an după cucerirea independenței de stat a României.

Ziarul pe pagina de început (pe toate cele trei numere consultate) în stânga are scris înaintea denumirii -Călugăreni - „Unirea Face puterea vocea poporului luminat, este vocea lui Dumnezeu iar în partea dreaptă, Respect la persoane-respect la proprietate voim libertatea adevărată și pentru toți”. În ziarul „Călugăreni”, Nicolae Droc Barcian cerea ridicarea unui monument în cinstea lui Mihai Viteazul și organizarea serbării naționale. În 1880 participă la Adunarea de la Turda în care s-a hotărât întrunirea de la Sibiu din 1881 a reprezentanților celor două partide naționale din Transilvania prin care s-a format Partidul Național din Transilvania sub președinția lui Partenie Cosma. De asemenea a participat la primirea fruntașilor care au inițiat Mișcarea Memorandistă din Transilvania care au vizitat capitala României în această perioadă. Ca urmare a acestei vizite a memorandiștilor, la București, Nicolae Droc Barcian a participat împreună cu alți reprezentanți politici din Regat la Conferința din 23-24 iulie 1893 de la Sibiu a fruntașilor Transilvăneni. La 24 ianuarie 1882, la nivel național a fost înființată societatea „Carpați”, o continuare a societății „Iridenta română”. Ședința de constituire a avut loc în sala „Orfeu” din București. În raportul confidențial Lachman către Kalnoky, oficiali ai curții din Viena, este prezentată și lista a 81 de membrii ai societății printre care N. D. Barcianu, profesor la gimnaziul din Giurgiu. Societatea la 5 iunie 1883 dezvălește la Iași cu participarea regelui Carol I, statuia domnitorului Ștefan Cel Mare, simbol al independenței românilor. Rapoartele poliției secrete ale lui Franz Iosif: Ministerul de Interne austriac trimitea la Cernăuți, spre cunoștință copia unui document primit din București referitor la societatea „Carpați”. În documentul secret despre membrii societății este menționat alături de alți intelectuali români, Eminescu și Nicolae Droc Barcian. În 1885 profesorul Barcian participă la activitățile societății „Junimea”. A. Z. N. Pop în lucrarea „Pe urmele Veronicăi Micle”, menționează la întrunirea acestei societăți literare din ziua de 30 august pe: „Mândrecu, Slavici, doctorul Max, Veronica Micle și profesorul Droc Barcian”. Rolul profesorului N. D. Barcian în cadrul Cercurilor populare din județul Vlașca, înființate în 1908. În 1906 sunt înființate Cercurile populare din județul Vlașca de „Profesori, medici, ofițeri”. Ședințele se țin în Sala mare a gimnaziului Ion Maiorescu”, condus de profesorul din Rășinari. În iarna 1907-1908 sunt inaugurate conferințele la Ateneul din localitate de profesorul Nicolae Droc Barcian. Conferința s-a intitulat: Idealul național. În Conținutul conferinței profesorul prezintă idealul național din perspectiva altor popoare dar și a românilor, rolul țaranului român, în mișcarea națională, al monarhiei, guvernului, învățătorilor și preoților. Menționează domnii patrioți printre care Mihai Viteazul. „Unirea Transilvaniei cu România ar pune fundamentul viitor perpetuu a Regatului ROMÂN”. Conferențiarul (N. D. Barcian n.n.) dorește „ca M. S. Regele să cerce toate chipurile a câștiga inima poporului satisfăcându-i lipsurile sale, fiindcă țaranul este adevăratul român. Fără țaran nici un lucru mare nu se poate face”. Termină cuvântarea cu următoarele cuvinte profetice: „O Mare Rege! Fie ca să vă stea într-un ajutor geniul națiunii române, ca să răzbunați cu înțelepciune moartea și să fiți executorul planului celui mai mare domn Român ce a avut vrodată Dacia lui Traian, Mihai Viteazul”. (Apud: „Libertatea”, Duminică 4 mai 1908, p. 2) Participarea profesorului N. D. Barcian la activități naționale în sprijinul unirii tuturor românilor într-un stat național unitar. În 1909 face parte din grupul condus de Nicolae Iorga,

cu membrii Ligii Culturale, care vizitau Bucovina. La Itzkany dl Nicolae Iorga nu a obținut permisiunea să intre în Bucovina. „Excursioniștii s-au declarat solitari cu N. Iorga. În fața comandamentului de grăniceri excursioniști au intonat Pe al nostru steag>>. (Vezi Cornelia Bodea, Radu Ștefan Vergati, Nicolae Iorga în arhivele Vieneze și ale siguranței regale, 1903-1914, Ed. Mica Valahie) Și Impresiile profesorului Nicolae Droc Barcian la Alba Iulia din 1918 la împlinirea vârstei de 72 de ani: „Când trenul cu care călătoream a intrat pe teritoriul ardelean, gățile și satele erau în plină sărbătoare. Mulțimea locuitorilor cu steaguri și panglici tricolore, cânta și chiuia, manifestându-și bucuria pentru vremurile de răscruce națională pe care le trăia. (...) Contopindu-mă cu cei peste 100.000 de români ardeleni, cu nesfârșite urale și lacrimi de bucurie am primit hotărârea privind unirea Transilvaniei cu patria mamă. Cu inima fremătând de emoție, acolo pe câmpul lui Horea, mi-am zis: iată idealul național înfăptuit! De acum suntem liberi și întruniți toți frații într-un singur stat”. (Apud: Petru I. Dan, „Telegraful Român”).

Ștefan Păun

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ *Independența
prin Cultură*